

Modeli i prakse globalne i kulturne razmjene i pokret Nesvrstanih zemalja : istraživanja prostorno-vremenske kulturne dinamike : plan upravljanja istraživačkim podacima

---

Kolešnik, Ljiljana

Data management plan / Plan upravljanja istraživačkim podacima

Publication year / Godina izdavanja: **2023**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:254:044611>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[PODEST - Institute of Art History Repository](#)

Plan upravljanja istraživačkim podacima

Opće informacije		
	Ime i prezime predlagatelja	dr.sc. Ljiljana Kolečnik
	Matična organizacija	Institutu za povijest umjetnosti
	Naziv projekta	<i>Models and Practices of Global Cultural Exchange and Non-aligned Movement. Research in the Spatio-Temporal Cultural Dynamics</i>
	Upravitelj podacima	Lina Šojat lsojat@ipu.hr ; Irena Šimić isimic@ipu.hr
1.	Prikupljanje podataka i dokumentacija	
	Koje ćete podatke prikupljati, obrađivati, stvarati ili se ponovno njima koristiti? (navedite format, vrstu i opseg podataka)	Tijekom projekta članovi istraživačke grupe prikupljaju podatke iz primarnih izvora, izvornih arhivskih dokumenata te iz druge dokumentarne građe o osobama (umjetnici, likovni kritičari, kustosi, istraživači, diplomati, političari i sl.), institucijama (muzeji, galerije, izdavačke kuće, profesionalna udruženja umjetnika, arhitekata, dizajnera, međunarodne profesionalne organizacije, tijela državne uprave) te o diskurzivnim i povijesnim događajima (izložbe, festivali, konferencije, simpoziji). Prikupljena arhivska građa kombinacija je tekstnih i vizualnih podataka zabilježenih u docx, PDF ili JPEG formatu. Zbirke tekstnih i numeričkih podataka, ekstrahiranih iz te građe, unose se i obrađuju u CAN_IS informacijskom sustavu, a temeljem njihove analize proizvode se 3D vizualizacije mrežnih analiza i prostorno-vremenskih relacija između osoba, institucija, događaja i ideja. Vizualizacije se proizvode pomoću digitalnih alata integriranih u CAN_IS sustav i pohranjuju u njegovu bp. S obzirom da podatke prikupljaju dvije suradničke istraživačke grupe, ukupan opseg unesenih podataka, zajedno s pridruženim digitalnim preslikama arhivskih dokumenata i publikacija, koje se također unose u CAN_IS sustav, mrežnim vizualizacijama i vizualizacijama prostorno-vremenskih odnosa među podacima iznositi će u konačnici između 700 GB i 1TB memorijskog prostora.
	Kako će se podaci prikupljati, obrađivati ili stvarati? (ukratko navedite metodologiju i procese)	Podaci se prikupljaju ekstrahiranjem iz analognih i digitaliziranih izvora te – u manjoj mjeri – preuzimanjem zbirke podataka iz repozitorija s otvorenim pristupom. Nakon višekratne provjere njihove vjerodostojnost, podaci se unose u sustav, zajedno s povezanim informacijama o izvorima; svaki upis u bazu je autoriziran i datiran. Strojno se unose podaci o događajima (izložbama,

	osiguranja kvalitete te načine organiziranja podataka)	konferencijama, festivalima) s više od 100 aktera, kao i zbirke podataka iz repozitorija s otvorenim pristupom. Prilikom unose obavlja se njihova strojna usporedba s postojećim podatkovnim zapisima, generira se izvještaj o sadržajnim redundancijama, koje se, nakon verifikacije, eliminiraju. Statističke analize i vizualizacije podataka provode se primjenom analitičkih alata integriranih u CAN_IS sustav i evidentiraju u formatu README.md datoteke, u kojoj se nalaze podaci bitni za projekt (sažet opis projektnih ciljeva i ishoda, popis članova istraživačke grupe, informacije o metodologiji i načinu prikupljanja podataka, popis obrađenih arhivskih zbirki, te poveznica na CAN_IS sustav i na objavljene članke).
	Koju ćete dokumentaciju i metapodatke ustupiti osim podataka? (navedite koje su informacije potrebne korisnicima kako bi mogli čitati i interpretirati podatke u budućnosti te koji će se standardi koristiti pri tumačenju podataka)	Po završetku projekta i nakon što se – u razdoblju od dodatna 24 mjeseca – objave svi rezultati provedenih istraživanja, u javni pristup bit će stavljene dvije skupine podataka: 1) zbirke podataka na čijoj analiza se temelje znanstveni radovi nastali radom na projektu, u CVS formatu, povezane s mjestom njihove objave 2) pripadajuće vizualizacije mreža i prostorno-vremenskih odnosa među podacima u JPEG, PNG, TIFF, vektorskom (SVG), odnosno JSON i GIF formatu opisane metapodacima o autoru, datumu nastanka, vrsti entiteta, primijenjenim filterima, statističkim mjerama, primijenjenim algoritama, izvedenim dijagramskim prikazima i RGB paleti korištenij pri bojanju čvorova. Struktura metapodataka podataka koji opisuju dijeljene zbirke podataka slijedi dobru praksu kulturnih institucija referentnih za područje moderne umjetnosti (MoMA, TATE Modern, Musée d'Art Moderne de Paris), odnosno DCMES. S obzirom da je riječ o međunarodnom „zlatnom standardu“ metapodataka za vrstu građe istraživane na projektu, dodatna dokumentacija za njihovo tumačenje nije potrebna.
2.	Pravna i sigurnosna pitanja	
	Jeste li ograničeni sporazumom o povjerljivosti? Imate li potrebna dopuštenja za prikupljanje, obradu, čuvanje i dijeljenje podataka? Jesu li osobe čiji se podaci pohranjuju informirani o tome i jesu li dali privolu? Kojim ćete se metodama koristiti u svrhu	Prilikom izvedbe projekta težilo se poštivanju i promicanju etičkih vrijednosti, načela i standarda. Projekt uvažava ograničenja i zahtjeve utvrđene <i>Zakonom o autorskom i srodnim pravima</i> i drugim nadležnim zakonima te <i>Zakonom o zaštiti osobnih podataka</i> . Osobni podaci živućih osoba, koji su pohranjeni ili se pohranjuju u CAN_IS sustav, preuzeti su ili se preuzimaju iz objavljenih, javno dostupnih izvora i javno dostupnih podatkovnih repozitorija.

	zaštite osjetljivih podataka (GDPR - posebne kategorije osobnih podataka)?	
	Kako će se regulirati pristup podacima i njihova sigurnost? Koji su potencijalni rizici koje treba uzeti u obzir? Kako ćete osigurati sigurnost pohrane osjetljivih podataka?	Podacima se upravlja u zaštićenom mrežnom okruženju koristeći se virtualnom tehnologijom oblaka, a cijeli se proces provodi uz podršku IT tvrtke zadužene za održavanje funkcionalnosti CAN_IS sustava i sigurnost podataka i osoblja stručno tehničkog odjela matične ustanove, što podrazumijeva ograničene, ali zasad dostatne i kvalitetne infrastrukturne i ljudske resurse. Sa stajališta sigurnosti, definirane su tri razine pristupa podacima: 1) istraživačka razina – temelji se na jasno definiranoj temi istraživanja, a uključuje dopuštenje za pregledavanje, povlačenje, unos, obradu i vizualizaciju podataka, bez mogućnosti njihova brisanja i uredničkog pristupa tezaurusima i klasifikacijskim alatima baze; podrazumijeva referentno navođenje CAN_IS sustava i autora povučenih podataka u znanstvenim radovima nastalim ovakvom njihovom upotrebom, a prema EU standardima citiranja podataka; 2) razina profesionalnih korisnika – dopušta pregledavanje, kontrolirano povlačenje i preupotrebu podataka u nekomercijalne svrhe (obrazovanje, muzejska djelatnost, umjetnički rad, zaštita kulturne baštine), pod <i>Creative Commons</i> licencijama, primarno <i>CCO Public Domain</i> ili <i>CC BY</i> , koje također podrazumijevaju referentno navođenje CAN_IS sustava i autora povučenih podataka; 3) razina neprofesionalnih korisnika – dopušta pregledavanje podataka.
	Kako ćete upravljati zaštitom autorskih prava i intelektualnog vlasništva? Tko će biti vlasnik podataka? Koje će se licencije primjenjivati na podatke? Koja će se ograničenja primjenjivati na ponovnu uporabu osobnih podataka?	Vlasnik CAN_IS sustava i podataka koji su u njemu pohranjeni je Institut za povijest umjetnosti. Suvlasnici podataka unesenih u njegov arhivski modul su članovi istraživačke grupe Akademije za likovnu umjetnost i dizajn iz Ljubljane. Podaci ekstrahirani iz arhivske građe, kao i iz ostalih analognih i digitaliziranih izvora autorski su proizvodi rada na projektu, pa su u tom smislu vlasništvo istraživača i njihovih matičnih institucija u dogovoru s kojima će biti stavljeni na raspolaganje znanstvenoj zajednici kao prinos budućim istraživanjima globalnih kulturnih politika i politika međunarodne kulturne razmjene, pod licencijama <i>Creative Commons</i> , primarno <i>CCO Public Domain</i> ili <i>CC BY</i> . Pri upotrebi osobnih podataka vodilo se računa o javnoj dostupnosti njihovih izvora koja je u skladu s Zakonom o zaštiti osobnih podataka i Zakonom o autorskim pravima.
3.	Pohrana i čuvanje podataka	
	Kako će podaci biti pohranjeni i kako će biti napravljena sigurnosna kopija podataka	Podaci prikupljeni tijekom izvedbe projekta (presnimke arhivske građe, audio snimci razgovora s informantima, presnimke kataloga izložaba, i sl.) prikupljaju se, pohranjuju i razmjenjuju unutar istraživačke grupe putem Onedrive MS Office 365 i nacionalnog sustava za pohranu i dijeljenje

<p>(<i>backup</i>) tijekom istraživanja? Koji su kapaciteti čuvanja podataka kojim raspolazete? Kojim se procedurama koristite za sigurnosnu kopiju (<i>backup</i>)?</p>	<p>podataka PUH i koji osigurava dnevnu automatiziranu izradu sigurnosne kopije podataka. Tvrtka zadužena za izradu i razvoj sustava CAN_IS osigurava pohranu i izradu sigurnosnih kopija podataka unesenih u CAN_IS sustav u mrežnom memorijskom prostoru, automatiziranih pomoću RSYNC alata. Kopije se rade dnevno i pohranjuju na SAN tvrtke i na njezin virtualni poslužitelj u oblaku.</p>
<p>Koji je vaš plan čuvanja podataka? U kojim će se formatima čuvati?</p>	<p>Podaci se čuvaju trajno u digitalnom repozitoriju Instituta za povijest umjetnosti uspostavljenom na sustavu Dabar https://podest.ipu.hr, u sljedećim formatima: 1) digitalne presnimke izvornog arhivskog gradiva u JPG, JPEG i PDF formatu, sistematizirane u tri razine (arhiv > zbirka > fond); 2) vizualizacije mreža i prostorno-vremenskih relacija u slikovnom formatu (JPG, TIFF ili PNG), vektorskom (SVG). JSON i gITF formatu; u otvorenim formatima DOCX, TXT, CSV, XML čuvat će se bibliografija projekta, tj. popisi literature uz članke objavljene na projektu izvezene iz sustava Zotero. Opis projektne metodologije i dokumentacija koja opisuje tijek projektnih istraživanja dostupni su u otvorenom pristupu na mrežnim stranicama projekta. Prikupljeni dokumenti i podaci strukturiraju se s obzirom na nacionalne smjernice usvojene pri SRCU. U nazivima dokumenata i direktorija povezanih za projekt ugradit će se jedinstvena oznaka projekta, a cjelovit popis projektne dokumentacije (svi direktoriji i poddirektoriji) pohranit će se po završetku projekta – na interni institucionalni poslužitelj, kao i presnimljena arhivska građa.</p> <p>Podaci iz CAN_IS sustava bit će pohranjeni u mrežnom memorijskom prostoru (oblaku) i pod nadzorom IT tvrtke zadužene za održavanje njegove funkcionalnosti i dnevni izradu sigurnosnih kopija unesenih podataka do trenutka kad se budu stekli tehnološki i kadrovski uvjeti za njezinu migraciju na poslužitelj Instituta.</p>
<p>4. Dijeljenje i ponovna uporaba podataka</p>	
<p>Kako i gdje će se podaci dijeliti? Na kojem repozitoriju planirate dijeliti podatke? Kako će potencijalni korisnici doznati za podatke?</p>	<p>Zbirke podataka namijenjene dijeljenju i preupotrebi podijelit će se preko institucijskog repozitorija PODEST (https://podest.ipu.hr), uspostavljenog u nacionalnom sustavu Dabar, koji podržava FAIR načela, podacima dodjeljuje trajni identifikator URN:NBN, osigurava vidljivost podataka putem tražilice dabar.srce.hr te preko Zenodo podatkovnog centra iz OpenAIRE ekosustava koji također podržava FAIR načela dijeljenja podataka (http://about.zenodo.org/principles/), primjenjuje politiku njihove dugoročne pohrane i pridonosi transparentnosti rada Instituta za povijest umjetnosti.</p>
<p>Ako postoje podaci koji se ne smiju dijeliti (prijavitelji vezani</p>	<p>Podaci koji se ne mogu dijeliti, preslici su arhivskih dokumenata uneseni u arhivski modul. Nisu javno dostupni, budući da su vlasništvo javnih arhiva u kojima su pohranjeni, a istraživači su ih unijeli u</p>

	zakonskim, etičkim, autorskim pravila, povjerljivošću i sl.), pojasnite razloge ograničenja.	CAN_IS sustav u .pdf formatu, zbog potrebe automatskog pobiranja podataka o institucijama, osobama, diskurzivnim i povijesnim događajima koji su u njima zabilježeni.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji je u skladu s načelima FAIR-a.	Koristit ćemo institucijski repozitorij PODEST (https://podest.ipu.hr), uspostavljen u nacionalnom sustavu Dabar, koji podržava FAIR načela, te sustav Zenodo, koji također podržava FAIR načela dijeljenja podataka.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji održava neprofitna organizacija (ako ne, objasnite zašto ne možete dijeliti podatke na digitalnom repozitoriju koji nije komercijalan).	Setovi podataka izvest će se iz CAN_IS sustava i pohraniti na digitalnom repozitoriju s otvorenim pristupom, putem interoperabilnog repozitorija, uspostavljenog i održavanog od neprofitnih organizacija (SRCE, CERN).

Ref:

[1] Celjak, D., Dorotić Malič, I., Matijević, M., Poljak, Lj., Posavec K. i Turk, I.: „Istraživački podaci - što s njima?“ [Istraživački podaci - što s njima? : priručnik o upravljanju istraživačkim podacima | Digitalni repozitorij Srca \(unizg.hr\)](#)

[2] Paul Jessop. *Data citation. A guide to best practice*, Publications Office of the European Union, 2022., Doi: 10.2830/59387 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/364fc65c-d653-11ec-a95f-01aa75ed71a1/language-en> pristupljeno 15 siječnja 2024.